

8 MEI NIEUWSBRIEF

PERIODIEK - VERSCHIJNT DRIEMAANDELIJKS
Ledentijdschrift van het 8 Mei Comité regio Mechelen

België - Belgique
P.B.
1980 ZEMST
BC 1760

Voorzitter en verantwoordelijke uitgever : Mario Van Essche
Contactadres : Jef Van Iseghem - secretaris - Nieuwe Kapucijnenstraat 39/103 - 2800 Mechelen
015 43 40 02 - 8meicomitemechelen@skynet.be

Nr. 44 - maart 2010

**AFGIFTEKANTOOR 1980
ZEMST**

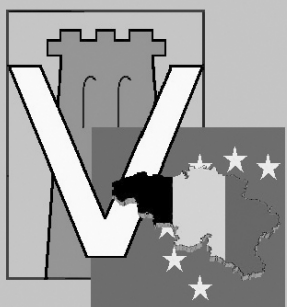
ERK. NR. P209412

Iste trimester 2010

**Vergeet niet
in te schrijven
op onze acti-
viteiten!**

Zie extra blad

www.8meicomitemechelen.be

In dit nummer:

<i>Mechels Museum van Marjan Verplancke</i>	1 en 2
<i>In memoriam Jean Volckaer en Freya Von Moltke</i>	3
<i>Informatief</i>	4

Een “klein” museum in Mechelen dr. Marjan Verplancke

Het Joods Museum van Deportatie en Verzet is gevestigd in een vleugel van de voormalige 'Kazerne Dossin'. Deze historische site is een oord van herinnering. Hier, halfweg tussen Brussel en Antwerpen, organiseerden de nazi's het SS-Sammellager Mecheln, het verzamelpark voor de deportatie van de joden van België. Tussen 1942 en 1944 voerden 28 konvooien 25.259 gevangenen van Mechelen naar Auschwitz in Polen. Twee derden van hen werden bij aankomst vergast. Bij de bevrijding van de kampen waren er nog maar 1.223 in leven.

In 1996 opende het Joods Museum van Deportatie en Verzet zijn deuren in deze Kazerne Dossin. Het voorzitterschap werd van bij het begin waargenomen door Natan Ramet, ridder en doctor honoris causa aan de Vrije Universiteit Brussel. Hij overleefde Auschwitz, de dodenmarsen en het concentratiekamp Dachau. Onder zijn bezielende leiding nam het museum op korte tijd een hoge vlucht.

Ten eerste herbergt het Joods Museum van Deportatie en Verzet een documentatiecentrum. België is het enige land waar zoveel oorlogsarchieven nog bestaan. Nagenoeg alle bestanden over de uitvoering van de deportatie en de plundering bleven bewaard : Jodenregister, steekkaarten van de Sicherheitspolizei, transportlijsten, ...). Natuurlijk is de kwaliteit van de dragers zeer slecht, wat deze documenten op korte

termijn bedreigt. Daarom startte het Joods Museum van Deportatie en Verzet van bij de opening onder impuls van zijn directeur met het centraliseren en digitaliseren van archieven en documenten gerelateerd aan de antisemitische en raciale vervolgingen.

In 2004 beloofde de Vlaamse regering deze inspanningen door het Joods Museum van Deportatie en Verzet als archiefinstelling te erkennen en te subsidiëren. Ondertussen beschikt het Joods Museum van Deportatie en Verzet over zo'n half miljoen authentieke documenten. Dat aantal groeit trouwens nog steeds. Een van de titanenwerken van het Joods Museum van Deportatie en Verzet is het project 'Geef ze een gezicht'. Met dit project werden tot op vandaag ruim 21.000 foto's gedigitaliseerd, waarvan 18.522 van gedeporteerden uit Mechelen en zo'n 3.000 van Joden uit België die gedeporteerd werden vanuit andere verzamelplaatsen.

Het documentatiecentrum van het Joods Museum van Deportatie en Verzet heeft ook een zeer uitgebreide bibliotheek onder dak die, net als de archieven, openstaat voor onderzoekers. Tevens worden individuele bezoekers van het museum bijgestaan in hun zoektocht naar gegevens over gedeporteerde familieleden en kennissen.

Aan de andere kant is er de publiekwerking van het Joods Museum van Deportatie en Verzet. Jaarlijks brengen zo'n 35.000 bezoekers, voornamelijk leerlingen uit de laatste graad van het middelbaar

onderwijs een bezoek aan het Joods Museum van Deportatie en Verzet. Zo is het Joods Museum van Deportatie en Verzet het belangrijkste educatieve venster op de Jodenvervolging in België. De pedagogische werking wordt ondersteund door een comité waarin alle pedagogische begeleidingsdiensten van het Nederlandstalig, het Frans-talig en het Duitstalig onderwijsveld vertegenwoordigd zijn. Het Joods Museum van Deportatie en Verzet wil niet enkel de herinnering aan de slachtoffers van het naziregime levendig houden, maar ook wijzen op de gevaren van actueel extremisme, racisme en onverdraagzaamheid.

Van Joods Museum van Deportatie en Verzet naar Kazerne Dossin . . .

In september 2008 werd naast het Joods Museum van Deportatie en Verzet een nieuwe instelling opgericht, de vzw Kazerne Dossin. Er waren ongeveer 7 jaren nodig om de idee van een Vlaams Holocaustmuseum, zoals naar voor geschoven door de toenmalige minister-president Patrick Dewael, te vertalen naar doelstellingen die voor alle betrokken instanties aanvaardbaar zijn. Het bestuur van Kazerne Dossin bestaat uit vertegenwoordigers van het Joods Museum van Deportatie en Verzet, de Vlaamse overheid, de stad Mechelen, de provincie Antwerpen en uit academici van Belgische universiteiten. De bestuurlijke en academische uitbreiding geeft het nieuwe museum en zijn documentatiecentrum een groot maatschappelijk draagvlak.

Aan de uitbreiding van het huidige museum en documentatiecentrum knoopte de Vlaamse regering eveneens een indrukwekkend bouwprogramma vast. Binnen enkele jaren moet het volledig vernieuwde museum ingehuldigd worden. Deze opdracht werd toegekend aan de befaamde architect Bob Van Reeth. Volgens de huidige plannen zal de voorbouw van de bestaande kazerne ingericht worden als een memoriaal, een bezinningsruimte voor de bezoekers. Ook het documentatiecentrum en de kantoren zullen hun plaats vinden in het historische pand. Aan de overkant van de straat zal dan een vijf verdiepingen tellende nieuwbouw verrijzen die met respect voor de omgeving, plaats biedt aan ruime tentoonstellingszalen, vestiaire, een aula, eetgelegenheden, pedagogische lokalen, ... Elementaire zaken, die het Joods Museum van Deportatie en Verzet nu moet ontberen.

Het uitgebreide museum zal ook inhoudelijk verbreden. Hiervoor werd een wetenschappelijk tentoonstellingscomité opgericht waarin naast professoren van de Belgische universiteiten en stafmedewerkers van het huidige museum ook andere experts zetelen. Dit comité staat in voor de inhoudelijke ondersteuning van wat er in het museum te zien zal zijn. De uitbreiding maakt in de eerste plaats de vernieuwing mogelijk van de permanente historische tentoonstelling. Er zal een veel vollediger overzicht gegeven kunnen worden van de evenementen die zich in de Kazerne Dossin hebben afgespeeld, van wat eraan voorafging, van hoe en wanneer de vernietiging van Joden en zigeuners zich voltrok. Hierbij wordt uitdrukkelijk aandacht besteed aan de rol van daders, slachtoffers en omstanders in de complexe geschiedenis van de antisemitische en raciale vervolgingen in België en Noord-Frankrijk.

Naast de permanente tentoonstelling is er ruimte voor een dynamische politiek van tijdelijke manifestaties rond mensenrechten, waardoor het verhaal van de judeocide in een bredere context aan het publiek getoond kan worden. Tijdelijke tentoonstellingen, manifestaties, seminars, lezingen, publicaties ... zullen de verbanden tussen historische gebeurtenissen en de actualiteit onderstrepen en nog werkende mechanismen blootleggen.

Het nieuwe gebouw mag er dan nog niet staan, die politiek van tijdelijke tentoonstellingen met een link naar de actualiteit, nam reeds een aanvang. Zo stelde in 2007 de tentoonstelling 'Een doodgevoerd bedrijf, de ovenbouwers van Auschwitz' vragen over ethisch ondernemen vroeger en nu. Eind 2009 zal de tentoonstelling Grensgevallen de immer actuele problematiek van migratie aankaarten. In 2010 plant Kazerne Dossin een expositie over 'zigeuners' en het stempel waar ze tot op de dag van vandaag onder gebukt gaan.

(vervolg laatste pagina)

In memoriam

Op 2 oktober 2010 overleed Jean Volckaerts, Politiek Gevangene. Jean was een goede vriend van het 8 Mei Comité, die zich met moed inzette om die getuigenis te brengen die voor Politieke Gevangenen het moeilijkst is om te brengen : zijn ervaring uit de kampen. Met dank aan Philip Claes, eveneens Politieke Gevangene, geven we een kort overzicht van zijn geschiedenis.

Jean werd geboren op 11 mei 1926. Tijdens WOII werd hij weerstander NKB. Daarom werd hij op 16 mei 1942 aangehouden als Nacht und Nebel gevangene. Dan werd het leven voor Jean een aaneenschakeling van gevangenissen en kampen : Mechelen - Antwerpen - Aken - Bochum (tot maart 1942) - Wupperthal (tot juli 1943) - Straflager KZ Esterwegen (tot september 1944) - Lingen - Karlsruhe - KZ Natsweiler - KZ Dachau - klein Kamp Anslagh - terug Dachau tot aan de bevrijding van het kamp op 29 april 1945. In totaal 1091 dagen vooraleer hij op 20 mei 1945 terug thuis kwam.

Onlangs nog was hij aanwezig op de filmvoorstellingen voor de Mechelse scholen die het 8 Mei Comité organiseerde. We zullen hem zeker missen. Hij staat in onze herinnering gegrift als een warme, sympathieke vriend en moedige getuige.

Namens het bestuur van het 8 Mei Comité wensen wij Marie-José Volckaerts-Somers, echtgenote van Jean, veel sterkte.

Jean Volckaerts

Freya von Moltke

Op 1 januari 2010 is de 98-jarige Duitse verzetsleidster Freya von Moltke overleden, weduwe van Helmuth James Graf von Moltke,

Centrum van verzet

Juriste von Moltke werd in 1911 geboren uit een prominente bankiersfamilie en ontmoette op 18-jarige leeftijd haar latere man. Ze huwden in 1931. Vanuit Kreisau in Silezië verhuisden zij in 1932 naar Berlijn, waar Helmuth een internationale rechtspraktijk begon. Van in het begin was Von Moltke tegen Hitler gekant en stond joden en andere slachtoffers van de nazi's juridisch bij. Tijdens de oorlog vormde het echtpaar de kern van een verzetsgroep, waarvan ook geestelijken, economen en diplomaten deel uitmaakten. Freya von Moltke belegde bijeenkomsten van de groep in Kreisau waarop plannen voor een democratisch Duitsland werden besproken. De bijnaam gegeven door de Gestapo van De Kreisauer Kring was "Schwarze Kapelle".

Verraad

In 1943 legde de groep contact met kolonel Claus von Stauffenberg, de leider van het Duitse militaire verzet die in juli 1944 een mislukte aanslag op Hitler pleegde. Helmuth von Moltke werd in januari 1944 opgepakt, omdat hij vrienden voor een op handen zijnde arrestatie had gewaarschuwd. Hij werd op 22 januari 1945 vanwege zijn verzetsactiviteiten en verraad geëxecuteerd, Freya vluchtte met haar 2 zonen naar het buitenland.

Na de oorlog keert ze terug naar Kreisau. In 1947 vertrok zij naar Zuid-Afrika. Na problemen met het apartheidsregime keerde ze in 1956 terug naar Duitsland waar zij over de activiteiten van de groep van Kreisau begon te publiceren.

In 1960 verhuisde zij naar Vermont USA. In 1988 publiceerde zij brieven van haar echtgenoot, in 1997 verschenen haar memoires. Na de val van het communisme in 1989 kozen de Duitse en Poolse regering het voormalige landgoed van de Von Moltkes als locatie voor een speciale verzoeningsmis. Het is nu in gebruik als jongeren centrum en ontmoetingsplaats ter bevordering van de Europese eenwording.

Informatief**Niet vergeten!!!**

Zondag 28 maart 2010 : Algemene Ledenvergadering (zie extra blad)

Vrijdag 7 mei 2010 : Herdenking van de Bevrijdingdag te Mechelen en Dag van de Democratie

Zaterdag 8 mei 2010 : Academische zitting Stadhuis te Mechelen (zie extra blad)

Zaterdag 19 juni 2010 : Busreis (zie extra blad)

Lidgeld 2010

Leden die hun lidgeld nog niet betaalden kunnen dat nog steeds doen. Uw steun is belangrijk om met evenveel succes als in het verleden onze doelstellingen te realiseren.

Mogen we tevens vragen om bij de overschrijving van het lidgeld uw **geboortedatum en evt. e-mailadres** te vermelden. Dit om onze bestanden aan te vullen.

Uw persoonlijke gegevens worden natuurlijk met de uiterste discretie behandeld.

Gewoon lid : €7,50

Steunend lid : €12,50

Erelid : €25,00

Studenten (voordeeltarief) : €2,50

Het lidgeld kan gestort worden op rekeningnummer **979-7828670-96** van het 8 Mei Comité met vermelding "lidgeld 2010". De lidkaarten worden verstuurd vanaf maart 2010. Dit was niet eerder mogelijk ingevolge een technisch probleem.

(vervolg pagina 2)

Het toelichten van de verbanden tussen het historische verhaal en de actualiteit en het vertalen van de inhoud naar een aanpak die ook jongeren aanspreekt, zal een van de taken zijn van de uitgebreide educatieve dienst bij Kazerne Dossin. Deze dienst huisvest ook het Bijzonder Comité voor Herinneringseducatie. Samen met andere herinneringseducatieve instellingen en pedagogisch begeleidingsdiensten slaat Kazerne Dossin de handen in elkaar om leerkrachten en leerlingen wegwijs te maken in het veld van herinneringseducatie. Kazerne Dossin. Memoriaal, Museum en Documentatie-centrum over Holocaust en Mensenrechten opent vanaf 2012 zijn nagelnieuwe deuren. Iedereen van harte welkom

Marjan Verplancke, Kazerne Dossin

Overlijdens

Theo De Winné

Jean Volckaerts - Politiek Gevangene

Het bestuur van het 8 Mei Comité betuigt zijn medeleven aan de familie

Auschwitzreis**Vriendenkring van Büchenwald**

Van 10 tot 13 april 2010 organiseert de Vriendenkring van Büchenwald een busreis naar Auschwitz en Dora met 3 overnachtingen. Logement te Weimar in het Kaiserin Augusta Hotel - half pension.

Deelnameprijs is 265 €pp in een dubbele kamer en 320 €pp in een enkele kamer.

Meer info : Denise Van der Wijden - Procès - secretaaris - 03/827.37.67

Dag van de Democratie

Elke verkiezing opnieuw groeit met de onverdraagzaamheid in onze samenleving het rechts stemgedrag. Sommigen zijn blijkbaar de gebeurtenissen uit het recente verleden (1940-1945) reeds vergeten of denken niet na over de mogelijke gevolgen van hun stemgedrag.

Met de organisatie van de 8ste editie van de "Dag van de Democratie en Verdraagzaamheid" op 7 mei 2010 willen wij jongeren uit de derde graad secundair onderwijs kennis laten maken met de gevolgen van onverdraagzaamheid en een ondemocratische maatschappij.

Het wordt een dag door en voor jongeren:

- 10 scholen uit de Provincie Antwerpen werken gedurende het jaar een project uit rond democratie en/of verdraagzaamheid. Zo organiseert Atheneum Klein-Brabant een spel rond democratie. CDO Spoor 5 uit Mechelen organiseert dan weer een workshop "koken met beperkte middelen".
- 10 Vlaamse scholen bezoeken deze projecten in combinatie met een bezoek aan het Fort van Breendonk of het Museum van Deportatie en Verzet.

Er zal ook een plechtig moment plaatsvinden aan het Fort van Breendonk in het bijzijn van gedeputeerde van de Provincie Antwerpen Inga Verhaert.

Rudy Staes - Initiatiefnemer